

Tricy
Abramovici
și
Albert
Kitzl

să opun cavalerului pe omul păcii... atrăgătorul cavalerism al Evului Mediu mai e junest de viu, povestea despre Alfonso și Raquel, cred eu, ne privește și pe noi... mi-am spus că acel ce repovestește viața acestor oameni nu scrie numai istorie, ci dă și lumină și sens problemelor vremii noastre..." Odată cu această explicită justificare pe care am citat-o, înțelegem de ce în roman (și în dramatizare, dealtfel) alături de Don Alfonso și Raquel, câștigă dimensiuni noi, aproape dominante, Don Jehuda ibn Ezra, tatăl frumoasei evreice, spiritul întreprinzător și constructiv care îl întruchiează pe omul păcii de care vorbea autorul. Povestea de dragoste nu că se pierde, dar se topește în acest conflict de adâncă rezonanță socială, dînd deznădămintului o aură cu adevărat tragică.

George Teodorescu a stabilit exact parametrii spectacolului și, foarte bine ajutat de decorurile sobre, simple, dar de mare forță expresivă, ale arhitectului Dan Jitianu, a stabilit dintru început o atmosferă solemnă, pe care o va menține ca pe o condiție a transmiterii directe, detașate, a ideilor. Nimic patetic, nimic gălăgios, nimic fără măsură, nu tulbură această atmosferă. Spectacolul lasă impresia de măreție purificatoare. Posibilele alunecări pe toboganul sentimentalismului sînt abil evitate. Pînă și avîntatele îmbrățișări ale îndrăgostiților sînt marcate de cenzurată reținere. Sigur, nu s-ar fi obținut mare lucru fără aportul interpreților. Frumoasa Raquel e frumoasa Tricy Abramovici, grațioasă, calină, pură, totodată inteligentă, fermă, împietrită în credința ei. Don Alfonso a fost interpretat de Albert Kitzl, un actor extrem de interesant, care-l înfățișează pe rege așa cum e: năvalnic, impetuos, nestatornic în decizii, statornic în iubire, hărțuit de stări contradictorii, ascultînd cu înțelepciune, vorbind pruncilor sau cald; interpretul are o noblete și o eleganță care sînt ale lui și care-l recomandă pentru o foarte interesantă gamă de roluri din aceeași familie. Carol Marcovici nu s-a

hazardat să compună datele exterioare ale personajului: între interpret, aflat la vîrsta puterii, și erou, care e în puterea vîrstei, diferența e de vreo două decenii. Dar talentul actor a fost mai atent solicitat de datele interioare ale lui Don Jehuda și cred că, înfățișîndu-l drept, decis, curajos, cinstit, înțelept, răbdător, cumpănit, cu o mare economie de mijloace, dar cu forță și expresivitate, reușește una din creațiile lui de vîrf. Sigur, sînt și alte roluri, dintre care se detașează înțeleptul Musa, interpretat de Samuel Fischler, Regina, interpretată de Mihaela Kreutzer, Regina-mamă interpretată de Irina Dall, Don Rodriguez interpretat de Bebe Berovici. Dar spectacolul, excelent în toată alcătuirea lui, impune pe cei trei tineri pe care-mi face chiar plăcere să-i reamintesc: Tricy Abramovici, Carol Marcovici, Albert Kitzl!

Virgil Munteanu

Teatrul Municipal
„Maria Filotti”
din Brăila

TRANDAFIRII ROȘII

de Zaharia Bîrsan

Există, o știm cu toții, un fel tăcut de a cădea în desuetudine și uitare, o moarte lentă pentru unele scrieri care au trăit o vreme glorios. *Trandafirii roșii* au ars intens cîteva decenii, pentru a se stinge puțin cîte puțin, ca un foc sleit. A trecut mai bine de jumătate de veac de cînd Zaharia Bîrsan — acest artist și animator de trupă de nu-

mele căruia se leagă istoria Teatrului Național din Cluj — într-una din incursiunile lui pe teritoriul literaturii, dădea scenei poemul dramatic *Trandafirii roșii*. Elanul liric al autorului a convins o vreme, dar teza sacrificialului secret, a iubirii tănuite, a resemnării mute, în chip firese, nu putea să reziste în timp. De aceea, sînt decenii de cînd *Trandafirii roșii*, poemul cu o copilărie atît de prodigioasă, îmbătrînește liniștit în manualele de istoria teatrului.

Să vedem ce se întîmplă în acest poem de factură romantică, cu aparențe de basm și de feerie populară: Zefir, un trubadur sfios și fără noroc, se îndrăgostește de domnița Liana. Domnița suferă de o boală ciudată, ea trebuie să primească în dar un trandafir roșu, și asta în fiecare dimineață. Așa va supraviețui pînă în ziua nunții sale cu Val-Voievod. Nenorocirea e că pe cuprinsul împărăției nu se află trandafirii roșii, de aceea Zefir va înroși cu propriul sînge trandafirul cotidian. După care domnița se mărită; după care Zefir moare. Dar, mai înainte, să-î dăm cuvîntul eroului nostru, să se explice:

...*Odată... într-o vreme,*

Trecut-a prin viață un tînăr întristat...

Și-a fost în vremea ceea o fată de-mpărat

Cea mai frumoasă fată care-a trăit pe lume...

Și tînărul acela... de dragul unei glume...

Veni să-i dea domniței un roșu trandafir

Pe care ea-l visase pe-o noapte de delir“.

Nu vom analiza cauzele delirului domniței, e destul să reținem că el dispare odată cu noaptea nunții. Iar întristatul nostru Zefir, care practică această ciudată transfuzie vreme de șaptezeci și șapte de zile, fără a clinti inima domniței, moare, de bună seamă. Să trecem cu îngăduință peste naivitatea, chiar stîngăcia versurilor poemului — cum sînt cele mai sus cu premeditare citate — și să amintim că unele au o ținută mai înaltă, ba chiar cu adevărat frumoasă, de pildă cele

Scenă din spectacol

din monologul lui Zefir, care începe așa: „Nu-s morți cei ce căzut-au pe cîmpul de onoare...“ Cum spuneam, sacrificialul eroului nostru e rezultatul unei atitudini funciar reflexive, unei resemnări fataliste. Mecanismul gândirii noastre, pus în mișcare de o concepție de viață contrară, ba chiar polemică în raport cu această atitudine, nu asimilează teza lui Zefir. Dar nu se poate să nu reținem sinceritatea iubirii lui, credința îndrăgostitului și substanța pură a sufletului său chinuit, opuse dragostei, cum să-i spun, cam prea înflăcărate și prea terestre a domniței pentru bătaiosul Val-Voievod.

Împrejurarea că poemul lui Zaharia Birsan a fost pus în scenă la Teatrul Municipal „Maria Filotti“ din Brăila de Zoe Stanca-Anghel a favorizat reconsiderarea textului. Se știe, regizoarea și-a compus un mod propriu de a trata astfel de piese, din care a rezultat un stil: detașarea, degajarea de încărcătura lirică, atitudinea ironică — dar de o binevoitoare ironie — față de text, estomparea părții ridicole, sublinierea apăsată a acțiunii propriu-zise; pe urmă, mișcarea — alunecînd cu ușurință în dans, vorbirea cîntată pînă devine cîntec și, de aici, cîntecul mereu prezent, ca un comentariu voios al întîmplărilor, totul în ritm viu, totul în lumină veselă, totul în culoare plăcută. Zoe Stanca-Anghel își asigură colaboratori vrednici. De data aceasta, scenogra-

Data premierei: 22 ianuarie 1976.

Regia: ZOE STANCA-ANGHEL.

Scenografia: OLIMPIA DAMIAN-ULMU. Muzica: NICU ALIFANTIS.

Distribuția: PETRE SIMIONESCU (Împăratul); ANCA ALECSANDRA, RUXANDRA PETRU (Liana); BUJOR MACRIN (Val-Voievod); MARIN BENEĂ (Marele Sfetnic); MONICA BORDEIANU-FULGA (Lăcrămioara); ELENA ACIU (Doica); NICOLAE ȚĂRANU (Promoroacă); ANGHEL DEAC (Piclă); PETRE CURSARU (Șagă); MIHAI STOICESCU (Față-de-Pămînt); GHEORGHE MOLDOVAN (Moș Amurg); MIRCEA CREȚU (Zamfir).

fia o semnează Olimpia Damian-Ulmu, care, pe mica scenă brăileană, a găsit, cu mijloace economice, o frumoasă soluție — ceva între o grădină îngrijită de un grădinar maniac și un platou de serbare școlară. Costumele bărbaților au o linie elegantă și sînt împetritate cu zorzonele hazlii, fetele, însă, sînt atît de scortșos îmbrăcate, că-și pierd grația. Muzica a compus-o Nicu Alifantis, nume de rezonanță printre amatorii de pop și folk, și a compus-o frumos, deși merge prea alături de umărul lui Ray Charles și de confracții de la cenaclul Flacăra. Cu un iscusit truc, regizoarea trece interpretului Nicu Alifantis partituri muzicale greu de cîntat pentru actori. Efectul e apreciable. Totuși, actorii cîntă și ei și cîntă bine, după cum se mișcă plăcut și vioi. Stilul regizoarei se impune. Trupa îl acceptă, îl preia și îl restituie spectatorilor.

Interpreții vădesc bucuria jocului. Petre Simionescu se încearcă în comedie și gravitatea lui de tragedian se topește în decrepitudinea căinată a Împăratului, cu efecte irezistibil hazoase. Bujor Macrin, actor bun, cum îl știm, inteligent în elaborarea rolurilor, a închipuit un Val-Voievod gălăgios și obtuz, mai puțin agresiv decît alată textul, și cred că a făcut bine. Mihai Stoicescu are o grație de focă blindă cînd dansează și cîntă ca un bariton de operetă cu deprinderi cabotine. Monica Bordeianu-Fulga e suavă, plîngărează și draguță în rolul Lăcrămioarei — cea îndrăgostită fără speranță de Zefir. Gheorghe Moldovan e aspru și întunecat, cum o cere rolul. În Domnița Liana am văzut-o pe Anca Alecsandra. Actrița a încercat s-o înfățișeze rîzgiată, cum se arată a fi personajul, și într-o oarecare măsură a izbutit. Elanurile temperamentale proprii Lianeii au făcut loc unor izbueniri gălăgioase, mai puțin nimerite și, în ciuda dorinței interpretei de a o înfățișa ridicolă pe tînăra domniță, lucrurile nu s-au prea potrivit. În plus (sau mai degrabă în minus), Anca Alecsandra o arată pe Liana cam băiețoasă, fără farmec și feminitate. Cred că nu e neapărat vina actriței, ci o eroare de distribuție. În Zefir, Mircea Crețu nu convinge. Și nu convinge pentru că-i lipsește aura stelară a poezului rătăcitor, pentru că e lipsit de căldură și de patetism, pentru că stilul lui elaborat, rece, vecin cu meșteșugul, nu convine personajului și nici tratării generale a spectacolului. Cîtesc în caietul-program că înzestratul actor vrea să se despartă, odată cu acest rol, de junii-primi. Susțin această înțeleaptă hotărîre.

Virgil Munteanu

Teatrul
din Tîrgu Mureș
— secția română

PATRU LACRIMI

de Viktor Rozov

Data premierei: 10 ianuarie 1976.

Regia: NICOLAE SCARLAT. Scenografia: NICOLAE SCARLAT. În românește de TUDOR STERIADE.

Distribuția: CONSTANTIN SĂSĂREANU (Susleakov); MARINELA POPESCU (Larisa); CONSTANTIN DOLJAN (Denisov); ALEXANDRU FĂGĂRĂȘAN (Seleznirov); MIHAI GIN-GULEȘCU (Andrei); ANA NAGY SCARLAT (Nina); MARINA MARIA (Muza); ION RIȚIU (Petea); PETRU DONDOȘ (Stepan); TEODOR DANNETTI (Avdei); IOLANDA DAIN (Evdokia); VASILE VASILIU (Siomin).

Există în incinta clădirii cochete a Teatrului din Tîrgu-Mureș, la etaj, o sală mică. S-au adus acolo vreo optzeci de scaune și, în spațiul rămas, actorii și-au propus să evolueze în fața spectatorilor, fără decoruri și cu elemente sumare de recuzită. Deocamdată, inițiativa se desfășoară sub un generic simplu — „Atelier 76“ —, și a debutat cu reprezentarea a patru schițe dramatice, compuse de Viktor Rozov, pe teme contemporane, și alăturate sub titlul *Patru lacrimi*.

Ce și-au propus oare realizatorii, prezentînd aceste patru schițe în fața publicului, fără decoruri și cu puține elemente de recuzită? Redarea, cît mai „deteatralizată“, a momentelor de viață surprinse în cele patru episoade, ca și cum ar aparține împrejurărilor noastre cotidiene, într-o tonalitate firească, îmbinînd concizia cu bogăția de nuanțe. Regizorul Nicolae Scarlat a utilizat premisele contactului direct, întim, cu sala, spre a transmite, ca atare, ideile și a determina o atitudine. El a știut să valorifice spațiul îngust, să creeze ambianță, să dea expresivitate unor scene prin soluții neașteptate, dar adecvate cadrului ales. Felul cum a conceput și cum se desfășoară schița dramatică *Sărbătorirea*, de pildă, e, din acest punct de vedere, edificator. Ce e *Sărbătorirea*? Un moment de izolare a părinților de către copii. O izolare aparent nevi-